

Iman Cornelis Dozy (1887-1957) keldergraf 83, vak A
Voetbalinternational, Indisch ambtenaar en tandarts

Personalia

Geboren: 10 mei 1887

Zoon van: Iman Cornelis Dozy en Johanna Hendrika Koper

Gehuwd met: (1) Marie Jeanne van Hamel op 28 december 1911 te Leiden
(2) Natalie Marie Virginie Struijk op 20 april 1920 te Bandoeng
(3) Reindina Pieternella Hitz op 25 januari 1933 te 's-Gravenhage
(4) Jeltje van Santen op 24 december 1940 te Overschie

Overleden: 10 april 1957 te Palma de Mallorca

Begraven: 14 mei 1957

Patroon

In het leven van Iman Dozy is een patroon te herkennen waarin Nederlands-Indië, sport, studie en scheidingen steeds terugkeren. Het is de sport die hem zijn grootste bekendheid geeft. Hij maakt furore als speler van de Leidse voetbalvereniging Ajax en speelt in 1907 vier interlands met het Nederlands elftal.

Aan het eind van dat jaar hangt hij zijn kicksen echter aan de wilgen en vertrekt naar Indië om daar als ambtenaar aan de slag te gaan. Tegenwoordig zou zo'n carrière-switch groot opzien baren en leiden tot discussies en speculaties in de media. Ruim een eeuw geleden was dat anders: voetbal was niet meer dan een liefhebberij voor heren.

Het zal niet de laatste ommezwaai zijn die Dozy in zijn leven maakt, zowel zakelijk als privé.

Jeugd

Iman Dozy wordt op 10 mei 1887 geboren in Fort Willem I, een in de eerste helft van de negentiende eeuw in Ambarawa op Midden-Java door de Nederlandse kolonisator gebouwde kazerne.¹

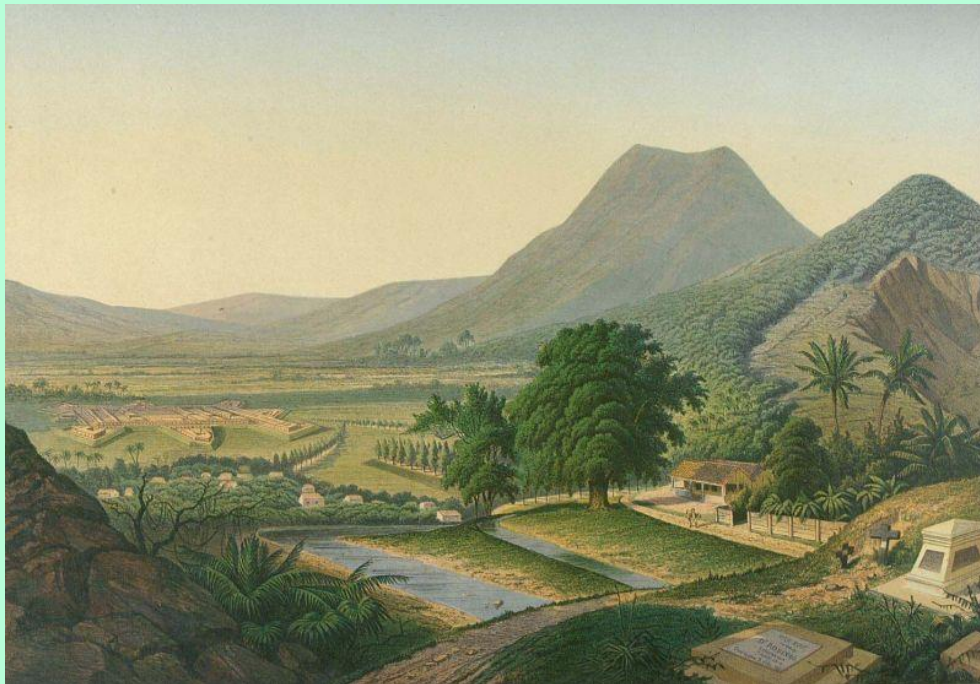
Imans in Leiden geboren vader, die ook Iman Cornelis heet, is er officier bij het Nederlands-Indisch Leger. Na de dood van zijn eerste vrouw met wie hij een zoon en een dochter heeft gekregen, is hij getrouwd met Johanna Hendrika Koper. Zij wordt de moeder van Iman junior.

Een jaar na de geboorte van Iman junior vertrekt het gezin naar Nederland. Daar wonen ze eerst in Den Haag waar op 20 november 1889 zusje Marie Anna wordt geboren. In 1890 verhuizen ze naar Zoeterwoude, en nemen hun intrek in de toen pas gebouwde wijk Vreewijk, destijds nog net buiten de Leidse singels gelegen.²

¹ De restanten van het fort zijn te zien in het filmpje: <https://www.youtube.com/watch?v=YPOEviTVO-k>

² Zie: <https://leiden.courant.nu/issue/HR/1890-05-22/edition/null/page/1>. Vreewijk No 276

Vader Dozy heeft kort daarvoor ontslag genomen uit het leger 'terzake van lichaamsgebreken'. In oktober 1890 overlijdt hij. Na de lagere school doet Iman Dozy in 1900 toelatingsexamen voor de 'Hoogere Burgerschool voor jongens' en slaagt.

Fort Willem I (links in het dal) rond 1870

*Vader Dozy, moeder Koper en hun vier dochters
een jaar voor de geboorte voor Iman junior*

Gezicht op de Pieterskerkgracht met links de jongens-HBS (ca. 1900)

Ajaced

Dozy barst in zijn jonge jaren van de energie. Hij tennist, hij zwemt (bij de Leidsche Zwemclub) en roeit (bij Njord). Voetbal is echter zijn grootste passie. Als beloning voor zijn toelating tot de HBS mag hij lid worden van de Leidsche Cricket- en Football-Club Ajax dat op het hoogste nationale niveau speelt.

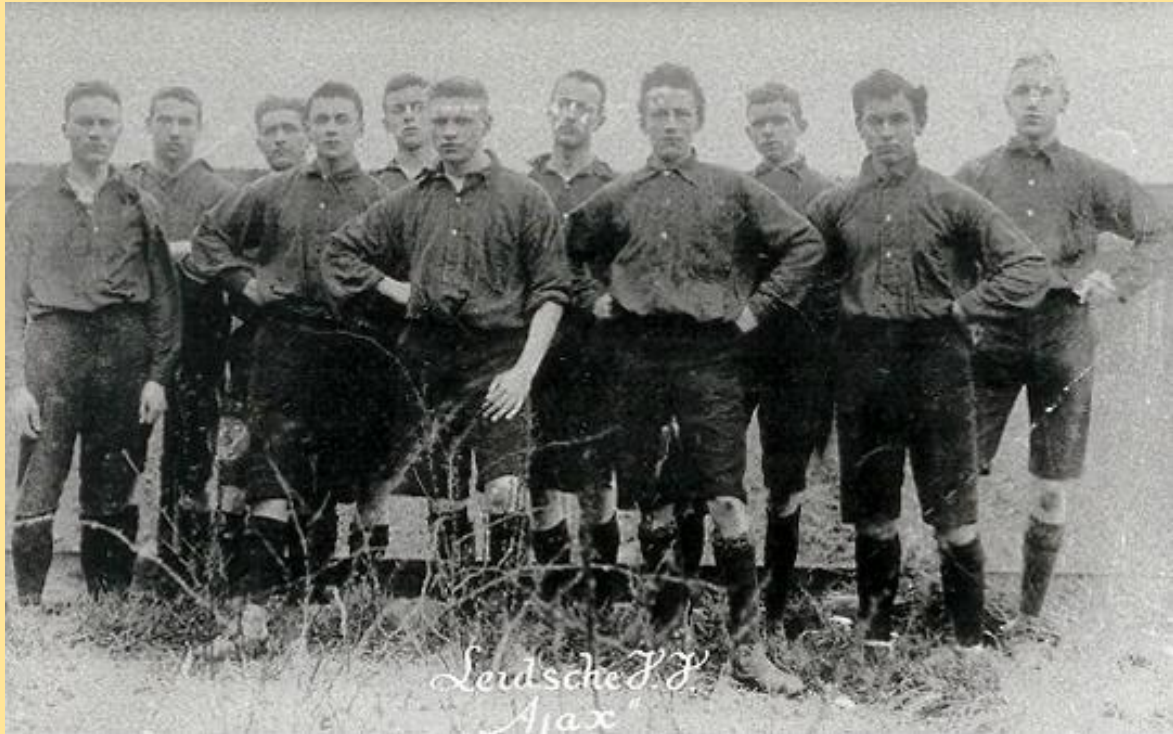
Goeie oude tijd

De eerste voetbalwedstrijden worden in de vroege jaren '70 van de 19e eeuw niet ver van Leiden gespeeld, in Voorschoten. Daar is het Instituut Noorthey gevestigd, een kostschool voor jongens uit de betere kringen. Het onderwijs in de moderne talen wordt gegeven door 'native speakers' onder wie leraren uit Engeland. Zij introduceren er cricket en later ook 'football', sporten die op de kostscholen in hun land al tientallen jaren worden beoefend.

Oud-leerlingen van Noorthey nemen hun enthousiasme voor de sporten mee terug naar huis. Zo dragen ze er aan bij dat er in Amsterdam, Haarlem, Den Haag, Deventer en Enschede de eerste verenigingen worden opgericht. Leden van die verenigingen beoefenen vaak meer dan één sport. In de zomer wordt er gecricket en als het weer zich daarvoor niet leent, van het najaar tot en met het voorjaar, wordt er gevoetbald. Zo ook bij latere club van Iman Dozy, de in 1892 opgerichte 'Leidsche Cricket- en Football-Club Ajax'.

Zoals op de foto hieronder al te zien is, heeft het voetbal rond 1900 nog niet de gelikte uitstraling die het tegenwoordig heeft. Men speelt in hemden of truien, met een pet en op stevige schoenen (met stalen neuzen). De bal bestaat uit aan elkaar

genaaide stroken leer met daarin een varkensblaas. Hij wordt afgesloten met een dikke leren veter. Als hij in een sloot terecht komt en zich vol zuigt met water verandert hij in een 'leren monster' dat, bij koppen, een rode striem op het hoofd achterlaat.

Het eerste elftal van ASC in 1895

Het veld is evenmin een feest. Vaak doet het doordeweeks dienst als weiland en moeten de spelers voor aanvang van de wedstrijd eerst de koeienvlaaien opruimen. Een schuur dient als kleedkamer. Na afloop wassen de spelers zich met water uit de sloot.

Hoe primitief dit ook overkomt, voetbal is in die begintijd toch een sport voor de betere klasse: HBS-ers en gymnasiasten, studenten, meesters en doctoren, blauw bloed en industriëlen. Beleefdheid en 'fair play' zijn vanzelfsprekend, binnen en buiten het veld. Na afloop van een wedstrijd complimenteert men de tegenstander, ongeacht de uitslag. Bij grotere wedstrijden zoals interlands zitten beide elftallen vaak samen aan een feestmaal en proost men op elkaar.

Langs de zijlijn toen geen stewards maar evenzeer beschaafde toeschouwers: heren in pak, met stropdas en hoed. En wie de heren van destijds zou hebben verteld dat een voetbalwedstrijd ooit de aanleiding zouden vormen voor een kabinetscrisis zou voor gek zijn versleten.

Bij Ajax heeft men al snel in de gaten dat Dozy een buitengewoon talent is. Hij wordt binnen een jaar na zijn aantreden aanvoerder van de junioren en verliest met dat elftal geen enkele wedstrijd. Hij is dan ook al af en toe invaller bij het tweede elftal van de senioren. Hij is pas zestien als de stap naar het eerste elftal volgt, in het seizoen 1902-1903, aanvankelijk als invaller maar al snel als vaste waarde.

Het eerste elftal van Ajax in 1906; eerste links op de voorste rij: Iman Dozy

Dozy's sterke punten zijn zijn brede inzetbaarheid, tomeloze energie en enthousiasme. Het Sportblad, het periodiek van de Nederlandse Voetbalbond schrijft daar in 1908 in een terugblik over:

'Eigenaardig is zeker wel het feit, dat hij bijna alle plaatsen heeft ingenomen - in de voorlinie links (binnen en buiten) en rechts (binnen en buiten) en in de midden- en achterlinie alle plaatsen. Als doelvredediger heeft hij nooit een geheelen wedstrijd van Ajax I gefungeerd, maar, indien men het ooit noodig had geoordeeld hem voortaan in het doel te plaatsen, men zou 't met het volste vertrouwen gedaan hebben [...]

Want hij had geestdrift voor ons spel! Ontegenzeggelijk is dit wel een eigenschap van hem, die in zijn voetballoopbaan 't meest op den voorgrond trad. Hij was in staat om door het vuur, waarmee hij speelde, iedereen mee te sleepen. Zoowel zijn hardnekkig verdedigen, als zijn onstuimig rennen langs de lijn, waren uitingen van die geestdrift. Nooit was voor hem een wedstrijd verloren of gaf hij dien van te voren gewonnen.'

In die geestdrift gaat Iman, zeker naar toenmalige begrippen, soms wel ver zoals uit dit verhaal in Het sportblad blijkt:

'Want er moest heel wat gebeuren, indien Iman op het appèl ontbrak. Zoo kreeg hij in een wedstrijd tegen R.A.P. in Amsterdam een ongeval aan zijn pols, zoodat verder spelen hem belet werd. Drie weken later moest R.A.P. in Leiden komen en niet-tegenstaande hij zijn pols nog in verband droeg, nam hij aan den wedstrijd deel. Een daad, niet geheel van roekeloosheid vrij te pleiten maar, zoo was hij in zijn geestdrift voor onze sport.'

Rijzende ster

In de wedstrijdverslagen van de dagbladen is Dozy's naam vanaf 1903 steeds vaker te lezen. Niet alleen in de Leidse bladen maar ook de landelijke.

„Ajax”, welke 't opgooien gewonnen had, begon met flink en doortastend op te treden. 't Duurde dan ook niet lang of Dozy ziet kans zijn vereeniging de leiding te bezorgen. „H. B. S.” komt nu ook geducht opzetten en scoorde kort daarop door middel van Becker. Stand 1—1. Beide partijen houden flink vol, aangemoedigd door 't voor Leiden vrij talrijke publiek. „H. B. S.”, welke den geringen wind mee heeft, zag ten slotte haar hard werken bekroond, weder door middel van Becker. De Stoppelaar had aan dit punt wel eenigezins schuld. Kort daarop trad de rust in. Stand 2—1.

Met 't oog op den mist, werd zoo spoedig mogelijk weer begonnen.

„Ajax” pakte direct weer flink aan. Dozy zag dan ook ten tweeden male kans v. Weel te verschalken met een flink in den hoek geplaatst schot.

Leidsch Dagblad (21 december 1903)

SPORT EN WEDSTRIJDEN.

Voetbal.

Ajax—Hercules 5—2.

Men schrijft ons uit Leiden:

Gisteren ontving „Ajax” op haar terrein Hercules uit Utrecht. Het was de eerste maal dat de Utrechtenaren in Leiden kwamen. Door de slechte verbinding tusschen Utrecht en Leiden kon de wedstrijd eerst tegen half drie beginnen, onder scheidsrechter Moorman.

„Ajax” won de toss en koos de zon in 't gezicht. De Utrechtenaren paken dadelijk ferm aan en het duurde dan ook niet lang of ze namen door middel van Ten Oever de leiding, kort daarop maakte Dozy via 't hoofd van De Bruyn gelijk.

Algemeen Handelsblad (17 oktober 1904)

schoon v. d. Dussen met een goed schot het eenige tegenpunt maakt. Haarlem blijft iets sterker, maar de uitvallen van Ajax zijn veel gevaarlijker, en even vóór tijd scoort Leiden het derde punt. De verhouding leek ons voor Ajax, waar Tetterode met Dozy en Braam met De Stoppelaar eminent spel vertoonden, wel iets geflatteerd, hoewel de overwinning geenszins onverdiend was. Bij Haarlem, met uitzondering van v. d. Dussen en Wolf, de voorhoede zeer slecht, de rest middelmatig.

De Telegraaf 926 Maart 1906)

Ook andere Nederlandse topclubs waarderen zijn talenten. Zij lenen Dozy van Ajax als ze wedstrijden spelen tegen prestigieuze buitenlandse teams. Zo maakt hij deel uit van het elftal van de Haarlemsche Football Club als dat in Mei 1907 tegen de Chelsea Football Club uit Londen speelt. In september van datzelfde jaar reist Dozy met het Haagse HVV naar Wenen, Boedapest en Praag om daar tegen plaatselijke teams te spelen.

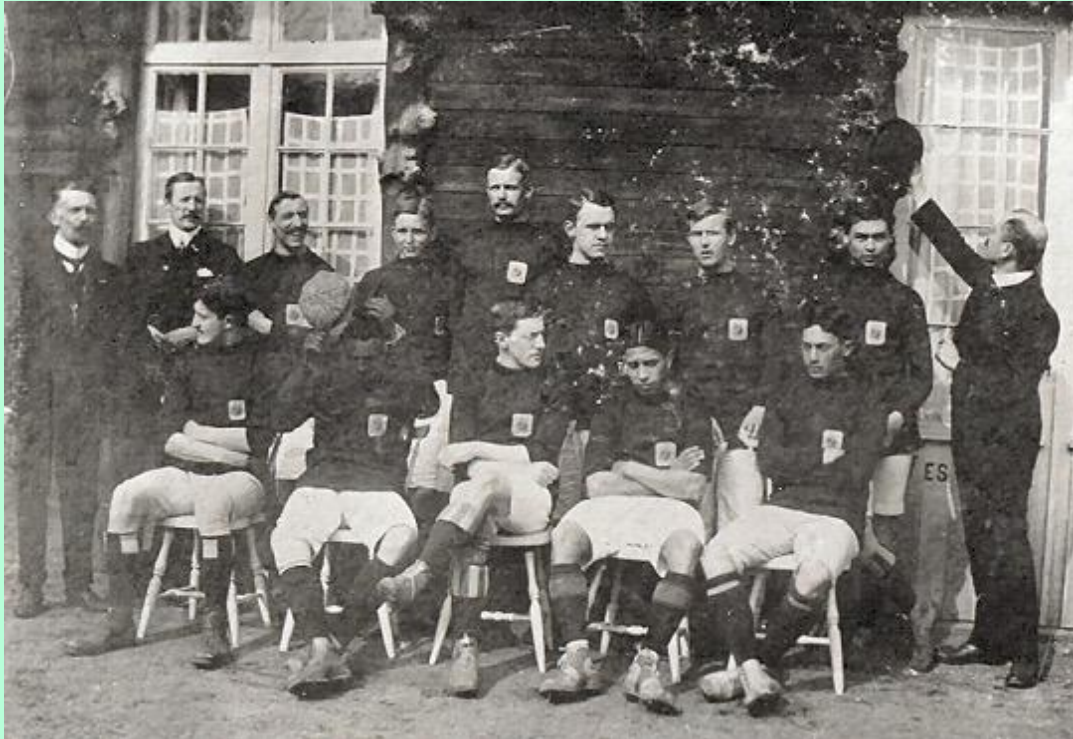
International

Het kan niet uitblijven: Dozy speelt zich in de kijker van de Nederlandsch Elftal Commissie, de heren van de Nederlandse Voetbal Bond die de spelers voor het nationale elftal uitkiezen. In februari 1906 wordt hij opgenomen in wat we tegenwoordig 'de voorlopige selectie' noemen. Op basis van een onderlinge wedstrijd wordt bepaald wie tot de definitieve selectie zal behoren. Dozy valt af. Het Algemeen Handelsblad betreurt dat.

In de voorhoede zouden wij Dozy nog een plaats gegund hebben als links buiten. Dat hij gisteren als links binnen niet voldeed schrikt ons niet af. Het goede spel, in zijn club geleverd is ons een waarborg, dat hij zijn plaats verdiend zou hebben.

Algemeen Handelsblad (9 April 1906)

In maart 1907 weet Dozy de keuzeheren wel te overtuigen. Hij wordt opgenomen in de definitieve selectie en blijft het hele jaar van de partij. Glorieus zijn de interlands voor Nederland echter niet. In April wordt in Antwerpen nog wel met 1-3 van België gewonnen maar een maand later, in Haarlem, delft Nederland met 1-2 het onderspit. Memorabel is die eerste wedstrijd wel. Het Nederlands elftal speelt dan voor het eerst in een oranje shirt.

*Het Nederlands elftal, in oranje shirt, voor de uitwedstrijd tegen België.
Staand, derde van rechts: Iman Dozy.*

De twee wedstrijden tegen het Engelse amateurelftal lopen uit op een flink pak slaag. Oranje verliest thuis met 1-8. De uitwedstrijd is een regelrecht drama. Met 12-2 noteert het nationale elftal zijn tot op heden grootste nederlaag.

In de nabeschouwingen in de Nederlandse pers wordt Dozy's spel echter geprezen: *'De Hollandsche middenlinie werkt in deze periode het best. Vooral Dozy en Heyting schitteren herhaalde malen. Eerstgenoemde heeft een uitstekenden vleugel te bedwingen dat hem herhaaldelijk goed afgaat.'*

(Verslag van Nederland-Engeland in Het Algemeen Handelsblad van 2 April 1907)

Maar ook de Engelsen loven hem:

'De heer Holland, councillor of the Football Association, met wien wij na afloop van den wedstrijd [Nederland-Engeland- PdL] een onderhoud hadden, deelde ons als zijne opinie mede, dat de Hollandsche voorhoede te laks speelde [...] De middenlinie was volgens mr. Holland boven allen lof verheven. Vooral Dozy's spel mocht zijne bewondering wegdragen [...].'

(Het Algemeen Handelsblad van 2 April 1907)

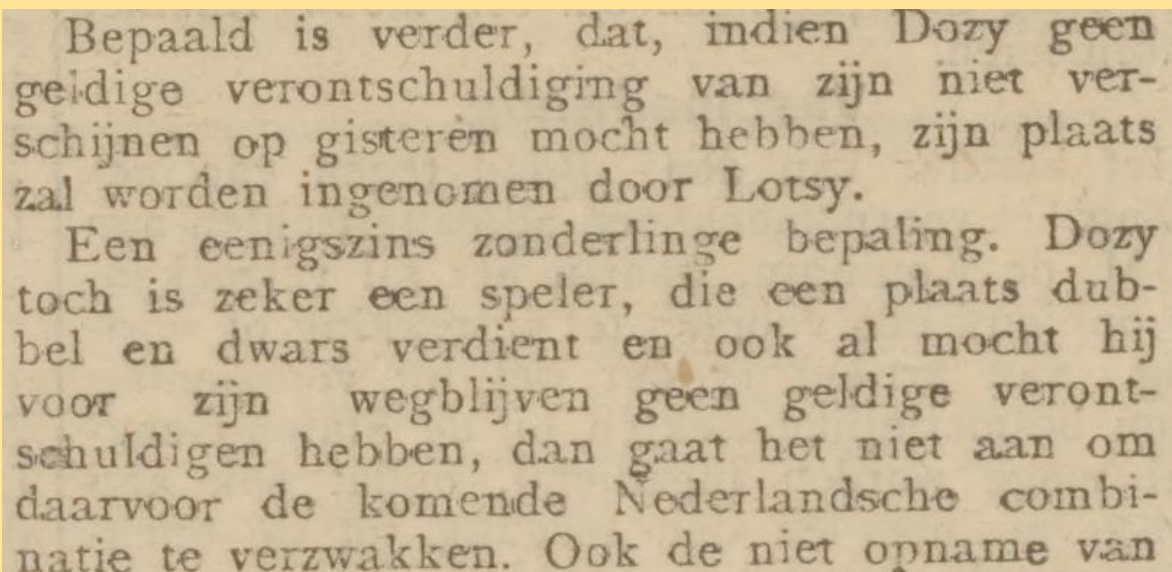
Een journalist van De courant neemt de verslagen in de Britse pers van de desastreuse uitwedstrijd door en rapporteert: *'[...] Dozy, waarvan gezegd wordt, dat deze speler met een beetje serieus trainen, zeer zeker een links-buiten plaats in een 1e klas Engelsch team zou kunnen veroveren.'*

(De courant 27 December 1907)

Het is een bijzonder compliment omdat het Engelse voetbal in die tijd als het allerbeste in de wereld wordt beschouwd.

Bal

Dat Dozy in 1907 niet weg te denken was uit het Nederlands elftal bewijst een frivole affaire. In maart van dat jaar wordt hij opgeroepen voor een selectiewedstrijd. De beste spelers van het westelijke district van de voetbalbond spelen tegen de beste van het oostelijke district. Dozy zal spelen voor het westelijke elftal maar komt, zonder opgaaf van redenen, niet opdagen. De westelijken moeten dus met tien man spelen en verliezen met 3-1. De Nederlandsch Elftal Commissie is gepikeerd: als Dozy niet met een goed excuus komt wordt hij niet opgenomen in het Nederlands elftal. De courant is het daar niet mee eens.

Bepaald is verder, dat, indien Dozy geen geldige verontschuldiging van zijn niet verschijnen op gisteren mocht hebben, zijn plaats zal worden ingenomen door Lotsy.

Een eenigszins zonderlinge bepaling. Dozy toch is zeker een speler, die een plaats dubbel en dwars verdient en ook al mocht hij voor zijn wegblijven geen geldige verontschuldigen hebben, dan gaat het niet aan om daarvoor de komende Nederlandsche combinatie te verzwakken. Ook de niet opname van

De courant (4 maart 1907)

Of en, zo ja welke, verontschuldiging Dozy aanbiedt melden de dagbladen niet. Op de volgende interland tegen België staat Iman in ieder geval gewoon in de basis. Had Iman geen trek in de selectiewedstrijd? Was hij ziek geworden?

In Rood-Zwart, het clubblad van ASC, wordt in 1940 de oorzaak onthuld. Dozy was de avond voor de wedstrijd naar een feestelijk bal gegaan en had zich vervolgens 'glansrijk verslapen'.

Naar de Oost

In Dozy's tijd is voetbal een ontspannend tijdverdrijf waarvoor spelers niet betaald worden. Hoe goed je ook voetbalt, wat echt telt is een maatschappelijke carrière. Na het behalen van zijn HBS-diploma schrijft Dozy zich daarom in september 1905 in als student rechten en letteren bij de Leidse universiteit. Het is niet interesse in de wetenschap die hem daartoe brengt maar Nederlands-Indië. Die kolonie zit de familie Dozy in het bloed. Al in de achttiende eeuw zijn leden van de familie ernaartoe vertrokken, Dozy's vader werkte er, hij is er zelf geboren en de meeste van zijn (half-)zussen en zijn halfbroer wonen en werken er. Indië biedt jongemannen die van aanpakken weten, ook meer kansen dan het vaderland. In de Oost kun je iets van jezelf maken.

Kort voor Dozy's inschrijving als student heeft de minister van Koloniën hem, na een selectieprocedure, benoemd tot 'kandidaat-Indisch-ambtenaar'. Twee-en-half jaar combineert hij topvoetbal en andere sporten met zijn opleiding tot Indisch ambtenaar. In december 1907 slaagt hij voor het examen en begin 1908 wordt hij tot ambtenaar van het Indisch Binnenlands Bestuur benoemd. In maart van dat jaar reist hij naar Genua en gaat daar aan boord van een stoomschip dat hem naar Batavia, de hoofdstad van Nederlands-Indië, zal brengen.

Dozy's tijd in de gordel van smaragd is om verschillende redenen geen doorslaand succes. Zijn gezondheid en huwelijksperikelen zullen hem parten spelen.

Iman Dozy in 1908

Sanatorium op Java

Dozy begint als aspirant-controleur in de residentie Bantam, een district in het uiterste westen van Java.³ Heel lang verblijft hij daar niet. Eind 1908 krijgt hij longtuberculose (TBC) en verblijft hij enkele maanden in een sanatorium in Soekaboemi (West-Java).

Het sanatorium in Soekaboemi

³ De functie van controleur is te vergelijken met die van een huidige burgemeester in een Nederlandse gemeente.

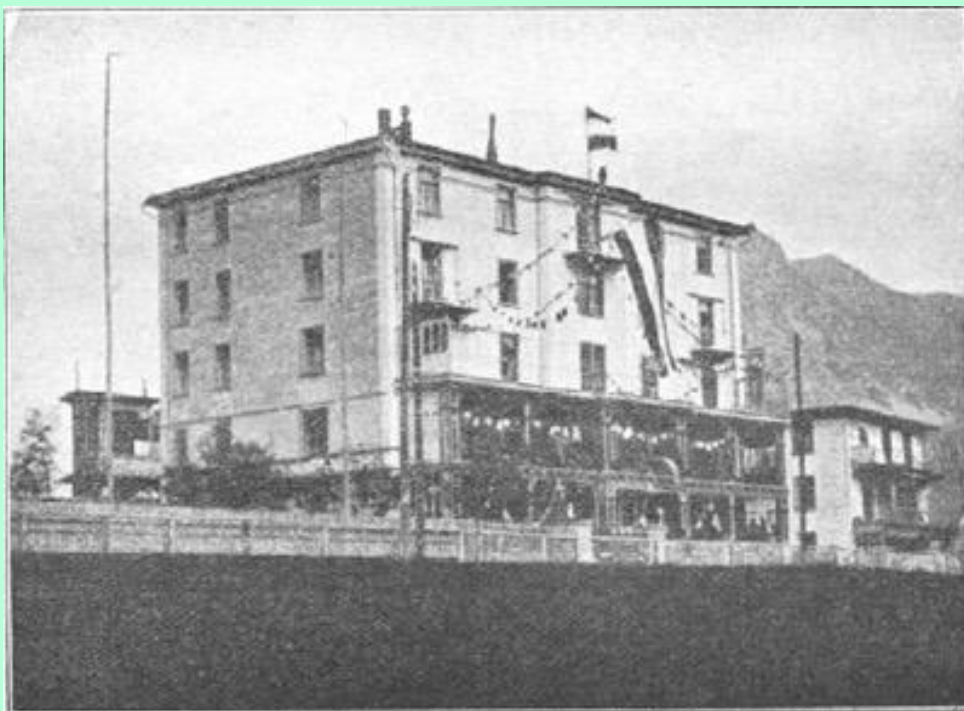
Het nieuws dringt ook tot Nederland door.

De nieuwe courant 12 Maart 1909

Terug naar Nederland, sanatorium te Davos en huwelijk in Leiden

Na zijn verblijf in Soekaboemi krijgt Dozy verlof om in Nederland verder te herstellen. De verwachting is dat dat een jaar zal duren maar dat blijkt een misrekening. Zijn gezondheid is dermate slecht dat hij naar Davos reist om zich daar in het Nederlands Sanatorium te laten opnemen. Hij zal er, met tussenpozen, tot begin 1912 verblijven. Patiënten brengen het grootste deel van de dag door in bed, in zalen in de buitenlucht. Het zal voor de energieke Dozy een beproeving zijn geweest.

Nederlandsch sanatorium - Davos-Platz.

Het versierde gebouw op Koninginnedag, 31 Augustus 1905

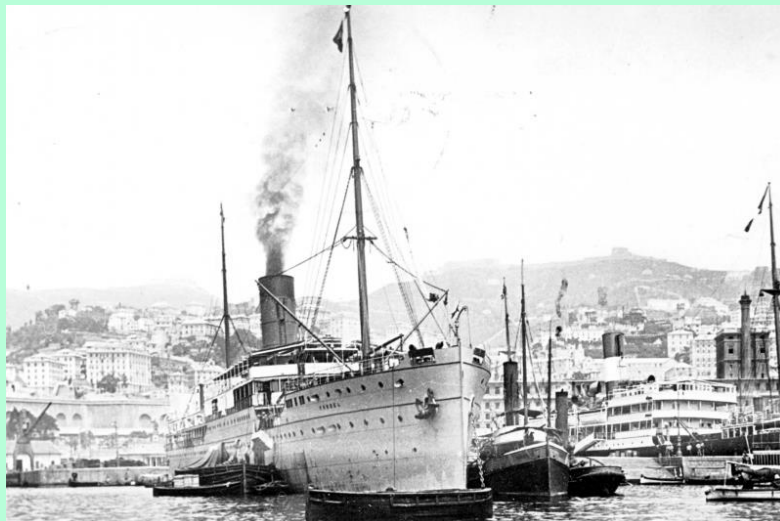
Eind 1911 wijst een medische keuring uit dat hij voldoende hersteld is om terug te gaan naar Indië. Voordat hij dat doet gaat hij naar Leiden, waar hij op 28 december in het huwelijksbootje stapt. Zijn bruid is de in Indië geboren Marie Jeanne van Hamel. Haar vader is een hoge Indisch ambtenaar die na zijn pensionering in Den Haag is gaan wonen, haar moeder een telg uit een adellijke Indische familie. Mogelijk hebben ze elkaar al leren kennen voor Dozy in 1908 naar Indië vertrok.

Huwelijksfoto Iman Dozy en Marie Jeanne van Hamel

Terug naar Indië

Eind februari 1912 vertrekt het echtpaar naar Genua om daar met het stoomschip Vondel naar Indië.

De Vondel in de haven van Genua

Het gezin Dozy gaat in Banjoemas, in Midden-Java, wonen. Eind van dat jaar vertrekt de hoogzwangere Marie naar Klaten, ook in Midden-Java. Daar woont een van Imans zussen. Ze is getrouwd met een arts en die zal Marie helpen bij de bevalling. Het wordt een jongetje dat - hoe kan het ook anders? - Iman Cornelis wordt genoemd.

De vader van de jonge spruit is inmiddels gepromoveerd tot controleur. Het is een drukke baan waarvoor hij regelmatig enige tijd op pad moet. Zijn district is immers groot, bergachtig en op veel plaatsen moeilijk begaanbaar. Ambtenaren wisselen bovendien regelmatig van standplaats en verhuizen daardoor van hot naar her.

Dozy blijft tobben met zijn gezondheid en krijgt enkele malen ziekteverlof. In 1919 strandt het huwelijk. Iman krijgt een verhouding met Natalie Struijk. Na de scheiding van Marie trouwt hij

haar in april 1920. Drie maanden later bevalt Natalie van hun dochter Anne.

Marie is ondertussen met Iman junior vertrokken naar Den Haag waar ze in 1921 met de handschoen trouwt met Henri Theodoor (Theo) Dozy, een achterneef van haar voormalige schoonvader. In 1922 keren zij en haar zoontje terug naar Indië en trekken in bij haar nieuwe man.

Dozy in tropentenue

Terug naar Nederland

Kort voor de geboorte van zijn dochtertje heeft Dozy ontslag genomen als Indisch ambtenaar. Waarom hij dat doet is onduidelijk. Misschien is hij tot de conclusie gekomen dat hij toch geen zitvlees heeft voor het ambtenarenbestaan met zijn vele vergaderingen en verslagen.

Hoe hij de daaropvolgende jaren rond komt is evenmin te achterhalen. Heeft Dozy zijn geluk beproefd in de zakenwereld? Heeft hij spaargeld achter de hand? Hoe het ook zij, in het voorjaar van 1925 heeft Dozy genoeg van Indië en gaat hij met zijn gezin terug naar Nederland.

Hij wordt weer actief bij zijn oude club die inmiddels na een fusie A.S.C. (Ajax Sportman Combinatie) heet. Hij wordt er met open armen ontvangen en voelt er zich direct thuis.

Hij gaat er cricketen en trekt een enkele keer, als men onverwacht een speler mist, ook weer zijn voetbalschoenen aan. Als er in 1927 problemen in het bestuur van de vereniging ontstaan en de voorzitter opstapt, wordt hij gevraagd om die functie te gaan bekleden. Veel zin heeft hij daar niet in. Hij zal het in een artikel in het clubblad later zo uitleggen: 'Nooit had ik een bestuursfunctie geambieerd, ik voelde mij op het groene veld beter thuis dan achter de groene tafel.' Hij laat zich echter overhalen, wordt tot voorzitter verkozen en blijft dat drie jaar lang.

Iman Dozy (staand derde van links) en een gezelschap van ASC-ers rond 1925

Roerige tijden

In 1930 legt Dozy de voorzittershamer neer. Hij zal later verklaren dat hij daartoe 'om particuliere redenen genoodzaakt' was en verwijzen naar 'tijdsomstandigheden'. Die redenen en omstandigheden zijn waarschijnlijk terug te voeren op de Beurskrach, de plotselinge ineenstorting van de aandelenkoersen op Wall Street in oktober 1929. Het is het begin van een jarenlange wereldwijde economische depressie.

Die moet ook Dozy financieel hard hebben getroffen, zo hard dat hij omziet naar een nieuwe bron van inkomsten. Hij is de veertig al ruimschoots gepasseerd als hij in Utrecht aan een studie tandheelkunde begint. In 1934 slaagt hij voor het tandarts-examen en het jaar daarna vestigt hij zich in Scheveningen.

Haagsche courant 4 Februari 1935

Ook privé is het een roerige periode. In 1932 scheidt hij van Natalie Struijk om een jaar later, op 25 januari 1933, met Reindina Hitz te trouwen. In 1934 wordt zoon Anton René geboren in Den Haag. Twee jaar later verhuist hij met zijn gezin en zijn praktijk naar Rotterdam.

Burgemeester Meineszplein in Rotterdam in 1952 (rechts achter de geparkeerde zwarte auto in het midden was de praktijk van Iman Dozy gevestigd)

Daar strandt in 1939 ook zijn derde huwelijk. Na de scheiding trouwt hij in 1940 met de 31-jarige verpleegster Jeltje van Santen.

Dozy's perikelen zijn dan nog niet voorbij. Op 14 mei 1940 wordt zijn woning aan de Avenue Concordia door Duitse bommen verwoest. Hij blijft zelf gespaard.

Het echtpaar Dozy-Van Santen krijgt eind 1948 een zoontje dat ze Han noemen. De baby overlijdt echter al na een maand.

De tangen aan de kapstok

In 1952 hangt hij, zoals hij dat zelf in het clubblad van ASC omschrijft, 'de tangen aan de kapstok'. Het echtpaar verhuist naar Oegstgeest. Een aantal jaar heeft hij zijn geliefde vereniging noodgedwongen vooral van een afstand moeten volgen, nu heeft hij weer volop tijd voor 'het groene veld'. Daar speelt hij cricket, even gedreven als in zijn jonge jaren. Met zijn team wordt hij zelfs nog een keer kampioen. In 1952 wordt Manus, zoals ze hem binnen ASC liefkozend noemen, tot erevoorzitter benoemd, een eer die tot dan toe slechts twee mannen ten deel is gevallen.

Het kampioensteam van 1953. Dozy staat vierde van links.

Begin 1957 verblijft Dozy op Mallorca. Voor zijn herstel, meldt het bestuur van ASC . Iman tobt blijkbaar nog steeds met zijn gezondheid. Zon en warmte mogen niet baten. Hij overlijdt, toch nog vrij onverwacht, op 10 april.

Het duurt ruim een maand voor zijn stoffelijk overschot in Leiden arriveert. Hij wordt pas op 14 mei, onder grote belangstelling van met name ASC-ers, op de Groenesteeg te ruste gelegd in het graf van de familie Dozy.

In de toespraken op de begrafenis en in de korte in memoriams in de Leidse dagbladen en enkele sporttijdschriften worden Dozy's prestaties als voetballer en cricketer geroemd. De ASC-sprekers prijzen zijn liefde voor, en trouw aan de club.

Het periodiek van de cricketbond noemt ook zijn 'hoge opvatting van sportiviteit en warme belangstelling voor de omstandigheden van zijn sportmakers'. De landelijke dagbladpers is Dozy blijkbaar al vergeten. Ze besteden geen aandacht aan zijn overlijden

Familiegraf Dozy (keldergraf 83)

Nabespreking

Als bezoekers van de begraafplaats horen dat er een speler van het Nederlands voetbalelftal begraven is, reageren ze meestal erg verbaasd, haast ongelovig: wie dan? Ruim 110 jaar nadat hij furore maakte in het Nederlandse voetbal zegt de naam 'Iman Dozy' vrijwel niemand nog iets. Met Dozy in de gelederen boekte het Nederlands Elftal nog geen aansprekende resultaten. En hij staat in de slagschaduw van Abe, Faas, Johan, Dennis, Marco, Ruud en, vooral voor de Leidenaar, natuurlijk Wim.

Maar dan wordt het de zomer van 2024 en verschijnt Iman Dozy ineens een paar keer in de media. Als het Nederlands elftal deelneemt aan het Europees Kampioenschap is er, zoals gebruikelijk, gedoe over het nieuwe shirt waarin het speelt. Voor enkele dagbladen en televisieprogramma's is het een mooie aanleiding om de geschiedenis van het oranje shirt uit de doeken te doen. Zo krijgen lezers en kijkers foto's te zien van het eerste Oranje in het oranje. Met sterspeler Iman Dozy in hun midden.

Bronnen

Archieven:

- Clubarchief ASC
- Delpher
- Erfgoed Leiden en Omgeving
- Gemeentearchief Den Haag
- Privé-archief Iman Henri Dozy
- Stadsarchief Rotterdam

Internet:

<https://www.roosjeroos.nl>

<https://www.wiewaswie.nl>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Hoofdpagina>

Boeken en tijdschriften:

Derksen, Jan J.L.: *Het Nederlands Elftal - De historie van Oranje 1905-1989*, Amsterdam 1989.

Fasseur, C.: *De Indologen. Ambtenaren voor de Oost [1825-1950]*. Amsterdam 1993.

Luitzen, Jan en Wim Zonneveld: *Hoe voetbal verscheen in Nederland. Rood en Wit, H.F.C., H.V.V. en hun kornuiten 1880-1910*. Emst 2019.

Rood-Zwart (clubblad ASC)

Verantwoording illustraties:

- Alle afbeeldingen van kranten- en tijdschriftenartikelen zijn afkomstig uit Delpher of de krantencollectie van Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO).
- Fort Willem I:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:COLLECTIE_TROPENMUSEUM_Het_fort_Willem_I_met_een_begraafplaats_op_de_voorground_TMnr_3728-442.jpg
- Het gezin Dozy-Koper: Privé-archief Iman Henri Dozy

- Hoogere Burgerschool voor jongens:
<https://www.erfgoedleiden.nl/collecties/beeldmateriaal/zoeken-in-beeldmateriaal/detail/acd5009c-26bc-11e3-a214-3cd92befe4f8/media/cd9c443f-17dd-e80f-f887-4785f760e095>
- Het eerste elftal van ASC in 1895:
<https://www.ajax1892.nl/jaargang-1895-foto-125.html>
- Het eerste elftal van Ajax in 1906:
<https://www.ajax1892.nl/jaargang-1900-foto-250.html>
- Het Nederlands elftal, in oranje shirt, voor de uitwedstrijd tegen België:
<http://www.ajax1892.nl/mobile/jaargang-1907-foto-28.html>
- Iman Dozy in 1908: Privé-archief Iman Henri Dozy
- Sanatorium Soekaboemi:
<https://www.ebay.com/itm/294637658359>
- Nederlandsch sanatorium - Davos-Platz:
https://www.dbnl.org/tekst/_hol003190701_01/_hol003190701_01_0220.php
- Huwelijksfoto Iman Dozy en Marie Jeanne van Hamel:
Privé-archief Iman Henri Dozy
- De Vondel in de haven van Genua:
<https://www.marhisdata.nl/image.php?code=53927&hash=460c46441af1f42a71c87c151f1b82f91de208e8&opt=5>
- Iman Dozy in tropentenuue:
Privé-archief Iman Henri Dozy
- Iman Dozy en een gezelschap van ASC-ers:
Clubarchief ASC
- Burgemeester Meineszplein in 1952: Stadsarchief Rotterdam
Maker: Fototechnische Dienst van Openbare Werken Rotterdam
<https://hdl.handle.net/21.12133/C60FFDDCDC5A4D588E9E89FF94899FDB>
- Het kampioensteam van 1953:
Clubarchief ASC
- Foto familiegraf:
Peter de Leeuw

Met dank aan

Iman Henri Dozy (kleinzoon van Iman Dozy) en zijn vrouw Gina
Emiel Sluyterman (ASC)
Joop Verkamman en Javier Mejia (Stadsarchief Rotterdam)
Inge Varekamp (voor commentaar op het concept)

Auteur

Peter de Leeuw (november 2024)